

ЕДИНСТВО ПРАВОВОГО, СОЦІАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА И ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Каминская Т. М.

Рассмотрена взаимосвязь правового и социально ориентированного государства с эффективным здравоохранением, которое опирается на прогрессивное финансирование. Этот принцип дает возможность обеспечить общественную солидарность и защитить бедных, больных и пожилых людей. В Украине он не срабатывает, поскольку национальный продукт перераспределяется в пользу олигархии. Поэтому реформы в здравоохранении следует начинать с коренного вопроса.

Ключевые слова: правовое социальное государство, здравоохранение, олигархия, прогрессивное финансирование, регрессивное финансирование.

UNITY OF LEGAL SOCIAL STATE AND HALTH CARE

Kaminska T. M.

The article is devoted to the interconnections between legal, socially oriented state and effective health care which base itself on progressive financing. This principle allows to supply a public solidarity and to protect poor, ill and elderly people. In Ukraine it doesn't work because of distribution of the national product in favor of oligarchy. So reforms in health care need to be starting from the root point.

Keywords: legal social state, health care, oligarchy, progressive financing, regressive financing.

УДК 343.9:330.1

НЕДОЛІКИ І ПРОРАХУНКИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ

*Г. Ю. Дарнопих, кандидат економічних наук, доцент
Національний університет «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»*

Проаналізовано причини стратегічних і тактичних прорахунків економічної політики держави у сфері паливно-енергетичного комплексу як сприяючих умов

тінізації і криміналізації енергетичних галузей. Досліджено проблеми удосконалення форм і методів державного управління енергетичною безпекою країни.

Ключові слова: паливно-енергетичний комплекс, управління енергетичною сферою економіки, загрози енергетичній безпеці, форми і методи державного регулювання.

Постановка проблеми. Посилення прямого і непрямого впливу держави на економічні процеси є визначальною рисою сучасного шляху забезпечення економічного зростання на інноваційно-інвестиційній основі. За таких умов особливого значення набуває досконалість форм і методів державного регулювання, які далеко не завжди можуть бути адекватними поставленим цілям.

Недостатня ефективність економічної політики держави гостро відчувається у найбільш вразливих галузях і сферах економіки, до яких належить паливно-енергетичний комплекс. (ПЕК)

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам державного управління сферою ПЕК приділяється значна увага у вітчизняних і зарубіжних економічних та правових публікаціях. Серед них слід відзначити праці таких учених, як О. Амоша, І. Александров, Ю. Архангельський, В. Вишневський, В. Геєць, А. Гриценко, В. Дементьєв, П. Друкер, Р. Ентов, Б. Кваснюк, В. Полтерович, О. Радигін, Д. Родрік, В. Семіноженко, А. Соколовська та ін. [1; 3–6; 8; 9; 15–18; 20].

Недостатню ефективність державного управління об'єктами ПЕК фахівці пов'язують як із загальними проблемами трансформаційного періоду, так і з впливом суб'єктивних чинників. Разом з тим, на наш погляд, потребують більш докладного аналізу першопричини тривалих негативів у сфері управління ПЕК, які в сучасний період характеризуються розширеним відтворенням і стають детермінантами тінізації та криміналізації сфери ПЕК.

Формулювання цілей. Метою статті є аналіз першопричин сучасних недоліків і прорахунків державного управління об'єктами ПЕК як сприяючих умов поширення злочинності в енергетичній сфері, а також пошук шляхів удосконалення форм і методів забезпечення енергетичної безпеки держави.

Виклад основного матеріалу. Урядове регулювання сфери ПЕК відбувається за такими напрямками [10, с. 223]:

– інституційне забезпечення ринку енергоносіїв. Передбачає контроль уряду за діяльністю правових інституцій, що сприяють роботі ринкового механізму, керуванню фінансовими потоками, забезпеченню дотримання законодавства про ринкову конкуренцію, яка має за мету запобігання нечесним методам ведення бізнесу (шахрайству) і виникненню монополій або регламентуванню їх діяльності;

– регулювання розвитку державних інститутів, узгодження інтересів виробників енергоресурсів і держави.

Враховуючи, що діяльність підприємств сфери ПЕК відбувається в макроекономічному просторі, а продукція сфери ПЕК має ознаки суспільних благ, ринкове саморегулювання енергетичної сфери не може бути самодостатнім. Ринок неспроможний самостійно задовольняти потреби у цих суспільних благах. Необхідність активного державного втручання в сучасних умовах зумовлюється також неспроможністю ринку розв'язувати проблему вимірювання та компенсації зовнішніх екстерналій (втрати від ринкових трансакцій, що відображені у цінах); недосконалістю інформації, що зумовлює значні втрати та ризики учасників трансакцій; циклічною формою відновлювального процесу в ринковій системі (кризи, спади виробництва, безробіття, інфляція);

регулювання соціальних питань сфери ПЕК. Проблеми соціального захисту доповнюються подальшим посиленням антропогенного навантаження на довкілля, погіршенням і без того несприятливої економічної ситуації внаслідок високої ресурсо- і енергомісткості виробництва. Все більш значної уваги потребують старопромислові регіони (особливо Донбас) у плані вирішення питань реструктуризації галузей, безробіття, соціальної інфраструктури тощо.

На жаль, розрив між цілями і завданнями, з одного боку, і конкретними заходами — з другого є головною ознакою сучасного регулювання галузей ПЕК. Фахівці вбачають основну причину цього стану в тому, що переважна частина програмних завдань, як правило, знеособлена і не має конкретних суб'єктів як відповідальних за реалізацію в особі органів влади, так і зацікавлених у реалізації в особі суб'єктів господарювання [12, с. 54].

Це накладає свій відбиток і на особливості формування і реалізації державної програми управління ПЕК, серед яких виділяють насамперед [1, с. 10]:

– істотне відставання від вимог часу процесу визначення стратегічних орієнтирів для розвитку сфери ПЕК, пріоритетів у досягненні і підтриманні конкурентоспроможності як у контексті внутрішньої соціально-економічної стратегії, так і у площині гео економічних і геополітичних інтересів держави;

– неадекватність застосування і реалізації державного управління ПЕК новим інституційним умовам, серед яких — динамічні зміни у структурі власності, поява нових центрів економічної влади, котрі ухвалюють рішення, керуючись власними інтересами, що, як правило, не збігаються з суспільними;

– незавершеність системних інституційних і ринкових перетворень як необхідних передумов для ефективного функціонування і динамічного розвитку ПЕК (вони стосуються структури і захисту прав власності, механізмів державного регулювання, економічної інфраструктури тощо);

– серйозні суперечності між окремими галузями ПЕК та виробництвами, а також пов'язані з ними міжгалузева конкуренція і гостре суперництво у законодавчому полі та владних структурах;

– збереження суперечностей між загальнонаціональними, регіональними та локально-груповими інтересами у сфері ПЕК, відсутність ефективних і суспільно «прозорих» форм взаємодії бізнесу, держави та суспільства, а також, як наслідок, вирішальний вплив політичного контексту та лобіювання на ухвалення рішень щодо розроблення і реалізації промислової стратегії;

– відсутність єдиної суспільно-політичної платформи та політико-економічної волі щодо дій з реформування енергетичного сектору економіки, збереження високого ступеня ідейно-концептуального протистояння при вирішенні принципів питань — приватизації (наприклад, великих промислових об'єктів або стратегічних підприємств), залучення іноземних інвестицій, визначення вектора і глибини економічної інтеграції тощо;

– неконтрольованість державою внаслідок системної кризи державного управління деяких чинників, які істотно впливають на процеси та результати діяльності галузей ПЕК в Україні, причому не тільки зовнішніх (що певною мірою є об'єктивним), а й внутрішніх.

Дослідники звертають увагу на неефективне використання державних коштів у сфері ПЕК. Аналіз структури державних видатків на економічну діяльність, а також обсягу і структури державних інвестицій в основний капітал показує, що ПЕК у ряду пріоритетів економічної політики держави спускається з першого місця (2001 р.) на друге (2004 р.) і зараз перебуває на сьомому. Більша частина бюджетних коштів (66–80 %), що виділяються на підтримку ПЕК, потрапляє у вугільну галузь [17, с. 28]. Вуглевидобуток фінансується державою постійно, хоча частка бюджетних витрат на нього має тенденцію до зниження. Крім того, прямі бюджетні видатки заповнюються непрямыми формами їх фінансування (податкові пільги, неплатежі до бюджету і державних соціальних фондів, списання та реструктуризація боргів, надання державних кредитів, державні гарантії по іноземних кредитах тощо).

Натомість саме ця галузь має у своєму активі найбільшу кількість нормативних актів з регулювання її діяльності, які передбачають реалізацію не тільки відповідних галузевих програм, проведення економічних експериментів, а й надання численних пільг, списання заборгованості, у томі числі перед бюджетом, визнання особливої престижності праці її працівників з подальшим наданням соціальних пільг та ін. Це є результатом потужного галузевого лобізму, рентоорієнтованої поведінки владних структур [8, с. 42].

Тому не випадково постійно змінювалася організаційна структура управління галуззю. Функції Мінвуглепрома передавалися Мінпаливенерго; шахти як технічні одиниці об'єднувалися в шахтоуправління або ж виводилися з їх складу; створювалися холдингові компанії, які потім ставали державними підприємствами і т. д. Широко застосовувалася практика позбавлення господарської самостійності шахт з їх подальшою грабіжницькою приватизацією.

Структурна перебудова галузі, розпочата ще у 1996 р., по суті звелася лише до ліквідації глибоко збиткових, безперспективних шахт, де собівартість видобутку в два-чотири і більше разів вище за ціну реалізації вугілля. На таку «реструктуризацію» витрачаються чималі кошти, і цьому процесу немає краю внаслідок розпорошення, а нерідко і значних розкрадань бюджетних грошей. Із переданих під закриття 137 шахт повинні бути ліквідовані на теперішній час 133, але з державного реєстру виключено лише 27.

Рахункова палата неодноразово наголошувала на фактах привласнення і нецільового використання бюджетних коштів. Строки ліквідації шахт постійно переносяться, а кошторисна вартість проектів уже зросла до 1,5 млрд грн. Подальше затягування строків призведе до зростання витрат бюджету ще на 3,7 млрд грн [11, с. В4]. Складається враження, що «реструктуризація» затягується штучно, аби зберегти доступ до бюджетних коштів.

Протягом десяти років велися пошуки дієвого варіанта державної підтримки збиткових шахт. У серпні 2003 р. Кабінет Міністрів України затвердив порядок надання державної підтримки вугледобуваючих підприємств за рахунок коштів державного бюджету на часткове покриття витрат на собівартість продукції і будівництво та технічне переобладнання підприємств з вуглевидобутку. Ці кошти повинні були використовуватися для зменшення собівартості і підвищення продуктивності праці.

Порядок державної підтримки постійно змінювався, але основний принцип — розподіл коштів на часткове покриття витрат по собівартості пропорційно збиткам шахт — зберігався. Це абсолютно не стримує пошук резервів, підтримує намагання зберегти збитковість, щоб мати право на державну підтримку, і, звісно, не сприяє поліпшенню показників галузі. Часто кошти використовують на інші цілі: погашення боргів по зарплаті, оплата кредитів, використаної електроенергії тощо. До того ж державна підтримка на технічне переозброєння залежить і від масштабів галузевого лобізму.

У ПЕК України досі на законодавчому рівні не врегульовано формування цін на вугілля, а підзаконні акти, як відмічалось в рішенні РНБО (травень 2008 р.), часто лише погіршують ситуацію [13].

У травні 2008 р. Кабінет Міністрів України ухвалив чергову Концепцію реформування вугільної промисловості, яка теж базується на принципах раніше прийнятих програм. У ній акцентується проблема приватизації шахт [14], здійснити яку поки що неможливо головним чином через відсутність законодавчого вирішення проблемних питань, пов'язаних із причинами передавання збиткових шахт у приватну власність. Більш-менш рентабельні шахти були приватизовані ще в часи перших «хвиль» приватизації.

Фахівці відзначають негативні наслідки державної підтримки вугільної промисловості на сучасному етапі:

– державні кошти спрямовуються переважно не на розвиток галузі, а на забезпечення її поточної діяльності, а також на розв'язання проблем без усу-

нення причин їх вирішення. До того ж безмежність і безстроковість державної фінансової підтримки не спонукають до розв'язання власних базових проблем. Це дозволяє нерентабельним підприємствам не банкрутувати, а рентабельним — не опікуватися проблемами підвищення ефективності виробництва;

– дотації на покриття збитків вуглевидобувних підприємств, часткове покриття собівартості вугілля не стимулюють їх до поліпшення господарських і фінансових показників своєї діяльності;

– відсутність ефективного контролю за використанням державних коштів призводить до їх нецільового використання і розкрадання [17, с. 28].

Недосконалість державного управління яскраво виявляється і в інших галузях ПЕК. Так, незважаючи на те, що підприємства, які виробляють, транспортують і постачають теплову енергію для населення, отримують імпортований газ за ціною значно нижчою закупівельної, тарифи на теплову енергію, які встановлюються місцевими органами влади у більшості регіонів, не покривають навіть вартість природного газу в загальній собівартості виробництва теплової енергії і відповідно не забезпечують джерел для розрахунків за нього. При цьому підприємства ПЕК повинні своєчасно виплачувати заробітну плату, утримувати виробничі об'єкти і виконувати поточні податкові зобов'язання.

Останнім часом проблема компенсації різниці в тарифах так і не була розв'язана в повному обсязі, що не дає можливості підприємствам, які виробляють, транспортують і постачають теплову енергію, розраховуватися за природний газ.

Подібна ситуація склалася і у підприємств газопостачання та газифікації. У них також значна заборгованість за природний газ унаслідок неефективності тарифної політики і несвоєчасного та неповного фінансування відповідних компенсацій, що фактично позбавило ці підприємства можливості повністю розрахуватися.

До того ж, зазначені підприємства для своїх виробничо-технологічних потреб використовують імпортований природний газ, ціна на який постійно зростає, а тарифи на послуги з постачання і транспортування природного газу, які встановлює НКРЕ, не покривають витрат на його придбання і переглядаються несвоєчасно, що призводить до зростання заборгованості.

Крім того, обл- і міськгази зазнають значних збитків унаслідок утрат певних обсягів газу при його постачанні споживачам, оскільки отримують від останніх плату відповідно до показників лічильників, а розраховуватися за договорами повинні за весь обсяг придбаного для споживачів газу.

Аналізуючи причини виникнення боргів в електроенергетичній галузі, фахівці зазначають [7, с. В4], що основна їх частина з'явилася в період структурної перебудови економіки держави, коли облэнерго виконували свої зобов'язання за постачання електроенергії без належної і своєчасної оплати.

Більш того, тарифи, що встановлювала НКРЕ, не покривали повністю фактичні витрати на виробництво, постачання та передавання електроенергії. Слід ураховувати й існування пільгових споживачів, які передбачені законодавством і по яких з боку держави не було встановлено джерела фінансування. Були допущені прорахунки і в подальшому регулюванні електроенергетичної галузі. Так, оподаткування наднормативних витрат електроенергії без урахування особливостей виробничого процесу поставок і вимог податкового законодавства щодо формування витрат на основі наявних первинних документів призвело до штучного збільшення оподаткування електропостачаючих компаній на суму близько 1 млрд грн. Це зумовило неможливість своєчасної виплати зарплати працівникам, скорочення персоналу, погіршення технічного стану електромереж, неможливість їх належної експлуатації, зниження надійності електрозабезпечення споживачів і навіть загрозу його припинення.

Отже, борги підприємств ПЕК склалися як унаслідок недобросовісного виконання ними своїх договірних зобов'язань (у першу чергу перед населенням), так і в результаті недосконалості тарифної і податкової політики держави.

Оскільки, на думку фахівців, у теперішніх умовах недоречно для погашення цих боргів збільшувати тарифи або вводити цільові надбавки до тарифів (зросте ціна на енергоносії для кінцевих споживачів, у тому числі для підприємств, що фінансуються з державного бюджету), було ухвалене рішення про списання заборгованості підприємств ПЕК перед бюджетом на суму понад 24 млрд грн відповідно з прийнятими 12 травня 2011 р. Верховною Радою законами № 3319-VI «Про деякі питання заборгованості за спожитий природний газ і електричну енергію» та № 3320-VI «Про внесення змін в Податковий кодекс України щодо питань оподаткування природного газу і електричної енергії».

Більшість аналітиків схиляються до думки, що ці закони не вирішують проблем заборгованості у ПЕК. Тимчасова нормалізація діяльності основних господарських суб'єктів енергетичної сфери водночас означає абсолютне зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів. Також закони не містять чітко визначених сум заборгованості, що пропонується списати у форматі конкретних податків та зборів. До того ж, виникає загроза того, що впровадження механізму списання податкової заборгованості стимулюватиме суб'єктів господарювання до невиконання своїх зобов'язань, послаблення договірної і платіжної дисципліни у сфері ПЕК. При цьому відповідно до ч. 2 ст. 25 ГК України органам державної влади забороняється приймати акти або здійснювати дії, які визначають або ставлять в нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання.

Зазначені закони не повністю узгоджені з чинними, раніше прийнятими, що зберігають чинність. Ще 25 червня 2005 р. було ухвалено Закон «Про заходи, спрямовані на забезпечення постійного функціонування підприємств

паливно-енергетичного комплексу», який визначив спеціальну процедуру погашення заборгованості підприємствами ПЕК, строк дії якої не перевищував дев'яти місяців. Ураховуючи об'єктивні обставини практичної реалізації такої процедури, її дія неодноразово пролонговувалася відповідними законами у 2006–2011 роках і залишається до 1 січня 2013 р. У цьому зв'язку ухвалення нових окремих законів з питань погашення заборгованості підприємств ПЕК виглядає недостатньо коректно в правовій площині.

Неможливість реалізації в ПЕК позитивних структурних змін учені пов'язують також з впливом на галузь політичних чинників і політичної кон'юнктури. Непримиренна політична боротьба за здобуття влади в наступному політичному циклі, що підтримується конкуруючими бізнес-групуваннями, кардинальні розбіжності у погляді політиків на економічну модель країни зумовлюють постійну невизначеність перспектив ПЕК. Відсутність компромісів у політичних опонентів приводить до того, що прихід нової владної команди супроводжується прямим скасуванням або призупиненням виконання значної кількості рішень, ухвалених попередниками, у тому числі тих, що визначали формування поточної та перспективної ситуації в ПЕК [12, с. 55].

Висновки. Порушення регулятивних функцій управління ПЕК, що зумовили хибну політику проведення реформ, стали головною детермінантою криміналізації цієї сфери і поширення економічної злочинності.

По-перше, реформи, що мали забезпечити системну трансформацію ПЕК, по суті не були системними. Інструментальні перетворення і заходи щодо фінансово-економічної стабілізації проводилися без відповідної структурної перебудови галузей ПЕК, спрямованої на економічне зростання, при забезпеченні стабільності виробництва, інвестицій та соціальної сфери.

По-друге, була невірно оцінена здатність сфери ПЕК до самоорганізації, у зв'язку з чим швидкими темпами скорочувалися обсяги державного регулювання.

По-третє, не була продумана система фінансових структур, що мала забезпечити фінансування ПЕК в умовах транзиції.

По-четверте, прорахунки при проведенні приватизації. З одного боку, здійснювалося фактично безоплатне передавання державного майна у руки нових власників, а з другого — держава самоусунулася від відповідальності за подальшу долю приватизованих об'єктів.

По-п'яте, домінуючою настановою в поведінці господарюючих суб'єктів стало негайне і масштабне збагачення, часто незаконним шляхом, що заблокувало довгострокові інвестиції, структурну перебудову та економічне зростання.

У таких умовах видається за доцільне зосередити сили і кошти, весь потенціал державного управління ПЕК насамперед, на таких аспектах.

Завершення приватизації, незважаючи на всю складність цього питання. Приватні підприємства мають більш широкі можливості (за умов ефективного правового регулювання) в плані отримання інвестицій із державних джерел, позик на ринку капіталів, використання власного прибутку, зменшення адміністративного тиску, ефективності менеджменту.

Реформування оптового ринку електроенергії (ОРЕ). На діючому ОРЕ оптовий тариф давно вже не визначається ринком, а це означає, що інвестор не отримує реальних цінових сигналів. Унаслідок надмірного адміністрування в діючому ОРЕ з одним оптовим покупцем суб'єкти ринку не мають можливості вільного вибору контрагентів, як це практикується на інших видах ринків і в світовій практиці на ринках електроенергії.

Потрібні кардинальні зміни у підходах до тарифоутворення через:

- ринкове формування оптового тарифу в конкурентному секторі ПЕК;
- зміну підходів до тарифоутворення в секторі природних і штучних монополій, де функції ринку щодо формування тарифу виконує регулятор;
- ліквідацію відверто затратних методів тарифоутворення, що зводять нанівець будь-яку мотивацію до ефективності;
- відказ від перехресного субсидіювання через тариф споживачів електроенергії, яке об'єктивно працює проти енергозбереження і відтворює надвисоку енергозатратність вітчизняної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амоша О. Промислова політика України: концептуальні орієнтири на середньострокову перспективу / О. Амоша, В. Вишневський, Л. Збаразька // Екон. України. — 2009. — № 11. — С. 4–14.
2. Амоша О. Промислова політика України: концептуальні орієнтири на середньострокову перспективу / О. Амоша, В. Вишневський, Л. Збаразька // Екон. України. — 2009. — № 12. — С. 4–13.
3. Архангельський Ю. Деякі питання структурної перебудови економіки України / Ю. Архангельський // Екон. України. — 2010. — № 9. — С. 26–33.
4. Вишневський В. Системно-динамічне моделювання розвитку старопромислових регіонів / В. Вишневський, І. Александров, О. Половян // Екон. України. — 2010. — № 7. — С. 37–49.
5. Геєць В. Ліберально-демократичні засади і курс на модернізацію України / В. Геєць // Екон. України. — 2010. — № 3. — С. 4–20.
6. Гриценко А. Методологічні основи модернізації України / А. Гриценко // Екон. України. — 2011. — № 1 — С. 38–47; № 2. — С. 4–12.
7. Гусак Л. Чистка завалов / Л. Гусак // Щотижневик «2000». — 2011. — 10 червня.
8. Дементьєв В. Держава і регіони: чому немає згоди? (Інституційний аспект) / В. Дементьєв // Екон. теорія. — 2010. — № 1. — С. 39–48.

9. Друкер П. Задачи менеджмента в XX веке : учеб. пособие / П. Друкер. — М. : Изд. дом «Вильямс», 2000. — 364 с.
10. Заблоцький Б. Національна економіка : підручник / Б. Заблоцький. — Львів : Новий Світ — 2000, 2010. — 582 с.
11. Звягильский Е. Модернизация угольной промышленности: концепция и основы стратегии / Е. Звягильский // Щотижневик «2000». — 2011. — 8 лип.
12. Кіндзерський Ю. Інститут держави і проблеми оновлення промислової політики в Україні / Ю. Кіндзерський // Екон. України. — 2011. — № 1. — С. 48–58.
13. Концептуальні засади державної політики щодо забезпечення ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів (енергоефективності) / Схвалено рішенням РНБО України від 30.05.2008 р. // Офіц. вісн. України. — 2008. — № 56. — Ст. 1859.
14. Концепція реформування вугільної галузі / Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.05.2008 р. № 737 // Офіц. вісн. України. — 2008. — № 37. — Ст. 1244.
15. Полтерович В. Стратегии модернизации, институты и коалиции / В. Полтерович // Вопр. экон. — 2008. — № 4. — С. 15–24.
16. Радыгин А. В поисках институциональных характеристик экономического роста / А. Радыгин, Р. Энтов // Вопр. экон. — 2008. — № 8. — С. 5–13.
17. Соколовська А. Економічна функція держави та особливості її виконання в Україні / А. Соколовська // Екон. України. — 2008. — № 3. — С. 20–32.
18. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України : в 3 т. / за ред. В. М. Гейця, В. П. Семіноженка, Б. Є. Кваснюка. — К. : Фенікс, 2007. — 556 с.
19. Федулова Л. Технологічна готовність економіки України до нових викликів в умовах відсутності технологічної політики / Л. Федулова // Екон. України. — 2010. — № 9. — С. 12–26.
20. Rodrik D. Normalizing Industrial Policy, September 2007. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ksg.harvard.edu/rodrik>.

НЕДОСТАТКИ И ПРОСЧЕТЫ В ГОСУДАРСТВЕННОМ УПРАВЛЕНИИ ОБЪЕКТАМИ ТОПЛИВНО- ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА

Дарных Г. Ю.

Проанализированы причины стратегических и тактических просчетов в экономической политике государства в сфере топливно-энергетического комплекса как благоприятствующие условия тенезации и криминализации энергетических отраслей. Исследованы проблемы усовершенствования форм и методов государственного управления энергетической безопасностью страны.

Ключевые слова: топливно-энергетический комплекс, управление энергетической сферой экономики, угрозы энергетической безопасности, формы и методы государственного регулирования.

FAULTS AND MISCOUNTS IN THE PUBLIC ADMINISTRATION OF THE FUEL-ENERGETIC COMPLEX UNITS

Darnopykh G.U.

The article is covering the reasons of the strategic and tactic miscounts in the public economic policy of the fuel-energetic complex as a favor conditions for illegal and criminal market development in this industry. A perfection of the forms and methods of the public administration of the national energetic safety is investigated.

Key words: fuel-energetic complex, administration of the national energetic sphere of the economy, forms and methods of the public regulation.

УДК : 33. 7: 330. 341. 1

ЗАКОНОМІРНОСТІ ПРОЦЕСІВ ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

*О. М. Гавриш, кандидат економічних наук, доцент
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ*

Подане авторське бачення щодо існуючих концепцій інноваційного розвитку підприємств в умовах ринкових відносин. Узагальнено чинники, що зумовлюють циклічність розвитку процесу інноваційних трансформацій підприємства.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, інноваційний потенціал, інноваційна стратегія.

Постановка проблеми. Соціально-економічний розвиток суспільства являє собою єдиний безперервний потік історичних подій, закономірності протікання яких обумовлюються перебігом трансформації продуктивних сил, спадкоємністю та послідовністю зміни виробничих відносин. Рушійною силою соціально-економічного розвитку є безупинне розширення духовних і матеріальних потреб та вимог людини. Результати суспільного розвитку зрештою позначаються на зростанні добробуту, ступені особистої свободи, міри самореалізації особистих прагнень кожного члена суспільства.

Головним джерелом виникнення кількісних, структурних, якісних трансформацій підприємства, які у сукупності визначають процес його соціально-економічного розвитку, є інноваційна діяльність. Інноваційний розвиток підприємства — це безперервний процес створення, свідомого по-